

чорноморському регіоні, що були сформовані відповідно до цих домовленостей, досі залишається на порядку денному і потребує вжиття особливих заходів. Такі заходи мають здійснюватися системно та за підтримки усіх зацікавлених і уповноважених суб'єктів. Вони також об'єктивно сформують нові *охоронні* функції публічного адміністрування сучасної портової галузі України, які також створять базис для появи нових організаційних (регулятивних) функцій такого адміністрування – *відновлювальних*.

Таким чином, питання про класифікацію функцій публічного адміністрування портової галузі України є динамічним. Такі функції, набувши регламентації в Законі України від 17.05.2012 р. «Про морські порти України», здійснюються з пристосуванням до поточних потреб, а нові виклики та загрози визначають необхідність їх поступового перегляду та модернізації.

Література:

1. Про морські порти України: Закон України від 17.05.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17#Text>
2. Панчук А. О. Трансформація публічного адміністрування у морських портах України. *Правова держава*. 2021. № 43. С. 76-83. <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2021.43.240982>
3. Конституція України, 1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, 2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
5. Initiative on the Safe Transportation of Grain and Foodstuffs from Ukrainian Ports, 2022. URL: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/black_sea_grain_initiative_full_text.pdf
6. Прадід Я. Україна перевершила довоєнні показники експорту продукції. URL: https://zaxid.net/ukrayina_perevershila_dovoyenni_pokazniki_eksportu_produktsiyi_n1584693

Петришин Олександр Віталійович,

Суддя Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України

НОРМАТИВНА КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА: ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ

Існуючий механізм перегляду судових рішень за виключними обставинами в зв'язку із встановленою неконституційністю закону не містить процесуальних гарантій та інструментів для реального захисту та поновлення порушених прав і свобод особи, яка звернулася до суду після ухвалення рішення Конституційним Судом України.

Згідно практики розгляду судами подібних справ, після визнання закону чи його окремого припису неконституційним особі в більшості випадків відмовляють в задоволенні заяви про перегляд її справи за виключними обставинами. Так, результативність здійснення правосуддя Великою Палатою Верховного Суду за заявами про перегляд судових рішень за виключними обставинами у 2021-2022 роках складає: із 58 справ, які перебували на розгляді, було відмовлено у відкритті проваджень у 55 справах. Це обумовлено дією нездоланих процесуальних вимог щодо розгляду таких справ, зокрема: 1) на момент вирішень справ заявників норма закону, згодом визнана неконституційною, була чинною (перспективна дія рішень конституційного суду); 2) рішення ухвалені судами не підлягали виконанню (у разі відмови в задоволенні позовних вимог заявника); 3) перегляд рішень неможливий в силу принципу правової визначеності (*res judicata*).

Подолання першої вимоги вимагає докорінних змін в конституційній доктрині як на законодавчому, правозастосовному так і доктринальному рівні. Обов'язкова процесуальна

вимога щодо невиконаного рішення суду у справі заявника, наявна у всіх процесуальних кодексах крім кримінального, є дискримінаційною.

При застосуванні та відступу від принципу *res judicata*, тобто принципу остаточності судових рішень, необхідно виходити з огляду на усталену практику ЄСПЛ, який зазначав, що „жодна сторона не має права вимагати перегляду остаточного і обов'язкового судового рішення лише для проведення повторного розгляду та ухвалення нового рішення у справі; відступи від цього принципу виправдані, тільки якщо вони потрібні в обставинах суттєвого та переконливого характеру“ [рішення у справі Устименко проти України / Ustimenko v. Ukraine від 29 жовтня 2015 року (заява № 32053/13), § 46].

Слушним було б допустити можливість відновлення порушених прав і свобод особи у випадках такого порушення з боку держави чи органів влади у публічно-правових відносинах (адміністративна сфера), де сторони завідомо перебувають у нерівному процесуальному статусі. Схожа модель вже запроваджена в кримінальному процесі де діє принцип *ex tunc*. Водночас, до приватно-правових відносин, де сторони є рівними та вільними у своєму волевиявленні і повинні бути впевнені в стабільності та передбачності цивільно-правових відносин має застосовуватись принцип *ex tunc*.

Політанський В'ячеслав Станіславович,

начальник відділу науково-організаційного забезпечення діяльності президії, відділень та наукових установ Національної академії правових наук України, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України, кандидат юридичних наук

ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ У ПРОЦЕС ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ДЕРЖАВОЮ, ГРОМАДЯНАМИ ТА БІЗНЕСОМ

Впровадження технологій електронного урядування стає ключовим напрямком розвитку сучасного суспільства, особливо у контексті взаємодії між державою, громадянами та бізнесом. Ці технології не лише полегшують та прискорюють роботу апарату держави, але й сприяють покращенню якості послуг, що надаються громадянам та підприємствам.

Технології електронного урядування в останні десятиліття стали неодмінною складовою розвитку сучасних держав. У контексті України, впровадження електронного урядування має величезний потенціал для поліпшення ефективності та доступності адміністративних послуг, сприяє зростанню економіки та зміцненню демократичних принципів.

Повний перелік державних електронних послуг, які пропонуються для громадян та бізнесу в Україні, розміщено на Урядовому порталі у розділі «Електронні послуги». Наразі держава переводить в електронний формат послуги, які є найбільш затребуваними у суспільстві. Сьогодні українцям доступно понад 50 електронних послуг, серед яких послуги у сферах безпеки та суду, соціальній, будівельній, транспортній сферах, а також послуги для бізнесу та автовласників [1].

В рамках програми «Держава у смартфоні» у лютому 2020 року презентований додаток державних онлайн-послуг «Дія», який об'єднує в єдиному електронному вікні всі послуги, які надає держава громадянам і бізнесу, зробивши максимум процесів електронними та автоматичними. Упродовж наступних років уряд планує оцифрувати всі державні послуги [2, с. 5].

Що стосується Порталу «Дія», то він представляє собою точку доступу до всіх публічних послуг, які держава надає громадянам та бізнесу. Вперше про портал було оголошено ще в 2019 році, а офіційно відкрито у 2020 році. Головною його метою є діджиталізація державних послуг та документів для українців. Портал «Дія» можна вважати